

॥ સત્યંગાદીક્ષા વિશારદ ॥

॥ ଧାଁ - ୨୩ ॥

यागार्थमप्यजादीना॑ निर्दोषाणा॑ हि प्राणिनाम्।
हिंसनं नैव कर्तव्यं सत्यङ्गभिः कदाचन ॥३५॥

यागादिके च कर्तव्ये सिद्धान्तं सांप्रदायिकम्।
अनुसृत्य हि कर्तव्यं हिंसारहितमेव तत् ॥३६॥

સત્સંગીઓએ યજાને અર્થે પણ બકરાં વગેરે નિર્દોષ પ્રાપ્તીઓની
હિંસા ક્યારેચ ન જ કરવી. (૩૫)

યાગાદિ કરવાના થાય ત્યારે સંપ્રદાયના સિદ્ધાંતને અનુસરીને
હિંસારહિત જ કરવા. (૩૬)

Yāgārtham apyajādīnām nirdoṣhāṇām hi prāṇīnām |
Hinsanam naiva kartavyam satsangibhihi kadāchana ||35||

Satsangīoe yagnane arthe paṇ bakarā vagere nirdoṣh
prāṇīonī hinsā kyārey na ja karavī. (35)

Yāgādike cha kartavye siddhāntam sāmpradāyikam |
Anusṛutya hi kartavyam hinsā-rahitam eva tat ||36||

Yāgādi karavānā thāy tyāre sampradāynā siddhāntne
anusaṛīne hinsā-rahit ja karavā. (36)

વિશેષ પુષ્ટિ માટેનાં વચનોઃ

માટે આપણે તો નિવૃત્તિમાર્ગવાળા છીએ તે આપણે તો સાત્ત્વિક યજા કરવા; પણ જેમાં પશુ મરતાં હોય એવા જે રાજસી, તામસી યજા તે આપણે કરવા નહીં. તે સાત્ત્વિક યજાની રીત જે, દશ ઈન્દ્રિયો ને અગિયારમું મન એ સર્વે જે જે વિષયમાં ચોટે ત્યાંથી પાછાં ખેંચીને બ્રહ્મઅભિનિને વિષે હોમવાં.
(વચ.ગ.મ.૮)

A vishayak vishesh pushti mātenā vachano

- “Māte āpaṇe to nivṛuttimārgvālā chhīe te āpaṇe to sāttvik yagna karavā; paṇ jemā pashu maratā hoy evā je rājasī, tāmasī yagna te āpaṇe karavā nahī. Te sāttvik yagnanī rīt je, dash indriyo ne agiyārmu man e sarve je je viṣhaymā chote tyāthīpāchhā khechīne brahma-agnine viṣhe homavā.” (Vach.Ga.Ma.8)

मत्वाऽपि यज्ञशेषं च वाऽपि देवनिवेदितम्।
मांसं कदापि भक्ष्यं न सत्सङ्गमाश्रितैर्जनैः ॥३७॥

यज्ञनो शेष गणीने के पछी देवताना नैवेद्य ३पे पण
सत्संगीओઓ ક્યારેય માંસ ન જ ખાવું. (39)

कस्याऽपि ताडनं नैव करणीयं कदाचन।
अपशब्दाऽपमानादि-सूक्ष्महिंसाऽपि नैव च ॥३८॥

कोईनुं ताडन क्यारेय न करवुं. अपशब्दो कहेवा, अपमान
करवुं इत्यादि कोईपए प्रकारे सूक्ष्म हिंसा पए न करवी. (३८)

Matvā'pi yagna-sheśham cha vā'pi deva-niveditam |
Mānsam kadāpi bhakṣhyam na satsangam āśritair-janaihi ||37||

Yagnano sheś gaṇīne ke pachhī devatānā naivedya rūpe
paṇ satsangīoe kyārey māns na ja khāvu. (37)

Kasyā'pi tādānam naiva karaṇīyam kadāchana I
Apa-shabdā'pamānādi-sūkṣhma-hinsā'pi naiva cha ||38||

Koīnu tādān kyārey na karavu. Apshabdo kahevā, apamān
karavu ityādi koīpaṇ prakāre sūkṣhma hinsā paṇ na karavī.

(38)

વिशेष पुष्टि माटेनां वयनोः

साधुએ તો મન-કર્મ-વયને કરીને કોઈનું ભૂંડું વાંચવું નહીં.(વચ.ગ.પ.૬૬)

વયને કરીને તો કોઈ જીવપ્રાણીમાત્રને દુખવવા નહીં.(વચ.સા.૨)

A vishayak vishesh pushti mātenā vachano:

- “sādhue to man-karma-vachane karīne koīnu bhūndu vānchavu nahi” (Vach.Ga.Pa.69)
- “Vachane karīne to koī jīv-prāṇīmātrane dukhavavā nahī.” (Vach.Sa.2)

सत्ता-कीर्ति-धन-द्रव्य-स्त्री-पुरुषादिकाऽप्तये।
मानेष्याक्रोधतश्चाऽपि हिंसां नैव समाचरेत् ॥३१॥

धन, सत्ता, कीर्ति, स्त्री, पुरुष इत्यादिनी प्राप्तिने अर्थे तथा
मान, ईर्ष्या के क्रोधे करीने पश्च हिंसा न करवी. (३६)

मनसा वचसा वाऽपि कर्मणा हिंसने कृते।
तत्स्थितो दुःख्यते नूनं स्वामिनारायणो हरिः ॥४०॥

मने करीने, वचने करीने के कर्मे करीने हिंसा करवाढी तेनामां
रहेला स्वामिनारायण भगवान् दुर्खाय छ. (४०)

Sattā-kīrti-dhana-dravya-strī-puruṣhādikā'ptaye |
Mānerṣhyā-krodhatash-chā'pi hinsām naiva samācharet ||39||

Dhan, sattā, kīrti, strī, puruṣh ityādinī prāptine arthe tathā
mān, īrṣhyā ke krodhe karīne paṇ hinsā na karavī. (39)

Manasā vachasā vā'pi karmaṇā hinsane kṛute ।
Tat-sthito dukhyate nūnam Swāminārāyaṇo Harihi ॥40॥

Mane karīne, vachane karīne ke karme karīne hinsā karavāthī
tenāmā rahelā Swāminārāyaṇ Bhagwān dukhāy chhe. (40)

વિશેષ પુષ્ટિ માટેનાં વચનો:

કોઈક ગરીબ હરિમક્તનો દ્રોહ કરે તેણો કરીને એનું ભૂંડું થાય; શા માટે જે, ભગવાન સર્વમાં અંતર્યામીરૂપે કરીને રહ્યા છે, તે પોતાની ઈચ્છા આવે ત્યાં તેટલી સામથી જણાવે છે. માટે તે ભક્તને અપમાને કરીને તે ભગવાનનું અપમાન થાય છે, ત્યારે તે અપમાનના કરનારાનું અતિશય ભૂંડું થઈ જાય છે... એમ વિચારીને ભગવાનના ભક્ત હોય તેને અતિશય ગરીબપણું પકડવું પણ કોઈનું અપમાન કરવું નહીં; કાં જે, ભગવાન તો ગરીબના અંતરને વિષે પણ વિરાજમાન રહ્યા છે તે એ ગરીબના અપમાનના કરતલનું ભૂંડું કરી નાંખે છે, એવું જાણીને કોઈ અલ્ય જીવને પણ દુખવવો નહીં. અને જો અહૂકારને વશ થઈને જેને તેને દુખવતો ફરે તો ગર્વગંજન એવા જે ભગવાન તે અંતર્યામીરૂપે સર્વમાં વ્યાપક છે તે ખમી શકે નહીં, પછી ગમે તે દ્વારે પ્રકટ થઈને એ અભિમાની પુરુષના અભિમાનને સારી પેઠે નાશ કરે છે.(વચ.ગ.પ્ર.૬૨)

A vishayak vishesh pushti mātenā vachano

- “koīk garīb haribhaktano droh kare teṇe karīne enu bhūndu thāy; shā māte je, Bhagwān sarvamā antaryāmīrūpe karīne rahyā chhe, te potānī ichchhā āve tyā tetālī sāmarthī jaṇave chhe. Māte te bhaktane apamāne karīne te Bhagwānnu apamān thāy chhe, tyāre te apamānnā karanārānu atishay bhūndu thaī jāy chhe. Jem Hiranyakashipu hato teṇe Trilokī potāne vash karī rākhī hatī evo baļavān hato, to paṇ teṇe jo Prahlādjīno droh karyo to Bhagwāne stambhmāthī Nrusinhrūpe prakaṭ thaīne te Hiranyakashipuno nāsh karī nākhyo. Em vichārīne Bhagwānnā bhakta hoy tene atishay garībpaṇu pakaḍavu paṇ koīnu apamān karavu nahī; kā je, Bhagwān to garībnā antarne viṣhe paṇ virājmān rahyā chhe te e garībnā apamānnā karatalnu bhūndu karī nānkhe chhe, evu jāṇīne koī alp jīvne paṇ dukhavavo nahī. Ane jo ahankārne vash thaīne jene tene dukhavato fare to garvaganjan evā je Bhagwān te antaryāmīrūpe sarvamā vyāpak chhe te khamī shake nahī, pachhī game te dvāre prakaṭ thaīne e abhimānī puruṣhnā abhimānne sārī peṭhe nāsh kare chhe.” (Vach.Ga.Pa.62)

आत्मघातोऽपि हिंसैव न कार्योऽतः कदाचन।
पतनगलबन्धाद्यैर्विषभक्षादिभिस्तथा ॥४१॥

આત્મહત્યા કરવી તે પણ હિંસા જ છે. આથી પડતું મૂકવું, ગળે ટૂંપોખાવો,
એર ખાવું ઇત્યાદિ કોઈ રીતે આત્મહત્યા ક્યારેય ન કરવી. (૪૧)

दुःखलज्जाभयक्रोध-रोगाद्यापत्तिकारणात् ।
धर्माऽर्थमपि कश्चिद्द्वि हन्यान्न स्वं न वा परम् ॥४२॥

दुःख, लज्जा, भय, क्रोध तथा रोग इत्यादि आपत्तिने कारणे, के पछी
धर्मने अर्थे पण कोई ऐ पोतानी के अन्यनी हत्या न करवी. (४२)

तीर्थेऽपि नैव कर्तव्य आत्मघातो मुमुक्षुभिः।
नैवाऽपि मोक्षपुण्याप्तिभावात् कार्यः स तत्र च ॥४३॥

મુમુક્ષુએ તીર્થને વિષે પણ આત્મહત્યા ન જ કરવી. મોક્ષ કે પુણ્ય
પામવાની ભાવનાથી પણ તીર્થને વિષે આપઘાત ન જ કરવો. (૪૩)

Ātma-ghāto'pi hinsaiva na kāryo'tah kadāchana |
Patana-gala-bandhādyair viṣha-bhakṣhādibhis-tathā ||41||

Ātma-hatyā karavī te paṇ hinsā ja chhe. Āthī paḍatu
mūkavu, gaṇe tūnpo khāvo, zer khāvu ityādi koī rīte ātma-
hatyā kyārey na karavī. (41)

Dukha-lajjā-bhaya-krodha-rogādyāpatti kāraṇāt |
Dharmā'rtham api kashchiddhi hanyān-na swam na vā param ||42||

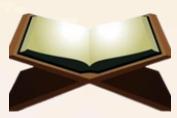
Dukh, lajjā, bhay, krodh tathā rog ityādi āpattine kāraṇe, ke
pachhī dharmane arthe pañ koīe potānī ke anyanī hatyā na
karavī. (42)

Tīrthe'pi naiva kartavya ātma-ghāto mumukṣhubhihi I
Naivā'pi mokṣha-puṇyāpti bhāvāt kāryah sa tatra cha ||43||

Mumukṣhue tīrthane viṣhe paṇ ātma-hatyā na ja karavī.
Mokṣha ke puṇya pāmavānī bhāvanāthī paṇ tīrthane viṣhe
āpghāt na ja karavo. (43)

આ વિષયક મુખપાઠ માટેના સંદર્ભો:

નિર્વિકલ્પ ઉત્તમ અતિ, નિશ્ચય તવ ઘનશ્યામ;
માહાત્મ્યજ્ઞાનયુક્ત ભક્તિ તવ, એકાંતિક સુખધામ. ૧
મોહિમેં તવ ભક્તપનો, તામેં કોઈ પ્રકાર;
દોષ ન રહે કોઈ જાતકો, સુનિયો ધર્મકુમાર. ૨
તુમહારો તવ હરિભક્તકો, દ્રોહ કબુ નહિ હોય;
એકાંતિક તવ દાસકો, દીજે સમાગમ મોય. ૩
નાથ નિરંતર દર્શા તવ, તવ દાસનકો દાસ;
એહી માગું કરી વિનય હરિ, સદા રાખિયો પાસ. ૪
હે કૃપાલો! હે ભક્તપતે! ભક્તવત્સલ! સુનો બાત;
દ્યાસિંધો! સ્તવન કરી, માગું વસ્તુ સાત. ૫
સહજાનંદ મહારાજ કે, સબ સત્સંગી સુજાણ;
તાકું હોય દૂધ વર્તનો, શિક્ષાપત્રી પ્રમાણ. ૬

સો પત્રીમેં અતિ બડે, નિયમ એકાદશ જોય;
તાકી વિગતિ કહત હું, સુનિયો સબ ચિત્ત પ્રોય. ૭
હિંસા ન કરની જન્તુકી, પરત્રિયા સંગકો ત્યાગ;
માંસ ન ખાવત મધું, પીવત નહીં બડભાગ. ૮
વિધવાકું સ્પર્શાત નહિ, કરત ન આત્મધાત;
ચોરી ન કરની કાહુંકી, કલંક ન કોઈકું લગાત. ૯
નિંદત નહિ કોય દેવકું, બિન ખપતો નહિ ખાત;
વિમુખ જીવકે વદનસે, કથા સુની નહિ જાત. ૧૦
એહી (વિધિ) ધર્મકી નિયમમેં, બરતો સબ હરિદાસ;
ભજો શ્રી સહજાનંદપદ, છોડી ઓર સબ આસ. ૧૧
રહી એકાદશ નિયમમેં, કરો શ્રીહરિપદ પ્રીત;
પ્રેમાનંદ કહે ધામમેં, જાઓ નિઃશંક જગ જીત. ૧૨

Ā vishayak mukhpāth māṭenā sandaraho:

Nirvikalp uttam ati, nischay tav Ghanshyām;
Māhātmya-gnān-yukt bhakti tav, ekāntik sukhḍhām. 1
Mohime tav bhaktapano, tāme koī prakār;
Dosh na rahe koī jātko, suniyo Dharmakumār. 2
Tumāro tav Hari bhaktako, droh kabu nahi hoy;
kāntik tav dāsko, dīje samāgam moy. 3
Nāth nīrantar darsh tav, tav dāsanko dās;
Ehī māgu karī vinay Hari, sadā rākhiyo pās. 4
He Krupālo! He Bhaktapte! Bhaktavatsal! suno bāt;
Dayāsindho! stavan karī, māgu vastu sāt. 5
Sahajānand Mahārājke, sab satsangī sujāṇ;
Tāku hoy dradh vartano, Shikshāpatrī pramāṇ. 6
So Patrī me atibađe, niyam ekādash joy;

Ā vishayak mukhpāth māṭenā sandaraho:

Tākī vigti kahat hu, suniyo sab chitt proy. 7
Hinsā na karnī jantukī, partriyā sangko tyāg;
Māns na khāvat madhyaku, pīvat nahi badbhāg. 8
Vidhvāku sparshat nahi, karat na ātmaghat;
Chori na karnī kāhukī, kalank na kouku lagāt. 9
Nindat nahi koy devku, bin khapto nahi khāt;
Vimukh jīvake vadanse, kathā sunī nahi jāt. 10
Ehī (vidhi) dharmake niyamme, barto sab haridās;
Bhajo Shrī Sahajānandpad, chhoḍi aur sab ās. 11
Rahi ekādash niyamme, karo Shrī Haripad prīt;
Premānand kahe dhāmme, jāo nishank jag jīt. 12
(Sadguru Premanand Swami)

વિશેષ પુણિ માટેનાં વચનો:

હે હરિ હરિ પ્રભુ કરુણા કરી,
નરનારી ઉગારવાને નરતનુ ધરી... ૦૨૬
વાદી હરાવ્યા બંધ કરાવ્યા, હિંસામય બહુ યાગ;
દાડુ માટી ચોરી અવેરી, તેહ કરાવ્યાં ત્યાગ... ૦૩

A vishayak vishesh pushti matenā vachano

He Hari Hari Prabhu karuṇā karī,
Narnārī ugārvāne nartanu dharī...
Vādī harāvyā bandh karāvyā, hinsāmay bahu yāg;
Dārū māti chorī averī, teh karāvyā tyāg... 3

(Acharya Viharilalji Maharaj)

જ્ય સ્વામિનારાયણ